

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoPno/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5120203263
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5120203263.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Andreja Kekelyho, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/XX, XXX XX X. Q. J., zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto, dieťa rodičov: matka X. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. Q. J., toho času bydliskom O. XXXX/XX, XXX XX X. Q. J., zastúpená Mgr. Dr. Antonom Kušnírom, advokátom so sídlom Jána Reka 13, 010 01 Žilina, IČO: 31 074 863 a otec H. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/XX, XXX XX X. Q. J., toho času vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Žilina, so sídlom Hlboká cesta 21, 010 24 Žilina, zastúpený Mgr. Janou Králikovou Čížovou, advokátkou so sídlom Budatínska Lehota 258, 024 01 Kysucké Nové Mesto, IČO: 52 299 821, za účasti brata maloletého dieťaťa: H. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXX/XX, XXX XX X. Q. J., v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca a brata maloletého dieťaťa H. X. proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/56/2020-81 zo dňa 06. apríla 2020 a o návrhoch otca a brata maloletého dieťaťa H. X. na nariadenie neodkladného opatrenia podaných v priebehu odvolacieho konania, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 30P/56/2020-81 zo dňa 06. apríla 2020 v prvej, druhej a šiestej vete jeho výroku potvrdzuje.

Odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/56/2020-81 zo dňa 06. apríla 2020 v tretej až piatej vete jeho výroku odmieta.

Odvolanie H. X. proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/56/2020-81 zo dňa 06. apríla 2020 v tretej až piatej vete jeho výroku odmieta.

Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 23.04.2020 zamieta.

Návrh H. X. na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 21.04.2020 zamieta.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením dočasne zveril maloletého J. do osobnej starostlivosti matky (prvá veta výroku uznesenia), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého J. výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (druhá veta výroku uznesenia), súčasne upravil styk maloletého J. s bratom H. tak, že tento je oprávnený stretávať sa s maloletým J. každý párný týždeň od utorka od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. (tretia veta výroku uznesenia), pričom brat H. prevezme maloletého J. od matky v mieste bydliska matky a odovzdá matke v mieste bydliska matky (štvrtá veta výroku uznesenia) a matke uložil povinnosť maloletého J. na stretnutie riadne pripraviť

(piata veta výroku uznesenia). Napokon súd prvej inštancie v napadnutom uznesení stanovil platnosť nariadeného neodkladného opatrenia na čas do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (šiesta veta výroku uznesenia).

2. Uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že matka sa návrhom domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril maloletého J. do jej osobnej starostlivosti, otcovi uložil povinnosť prispievať na jeho výživu výživným vo výške 35,- eur mesačne a zároveň rovnako rozhodol aj vo veci samej. Návrh odôvodnila tým, že rozsudkom Okresného súdu Žilina spis. zn. 37P/46/2014 bolo manželstvo rodičov rozvedené, maloletý J. bol zverený do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná prispievať na jeho výživu sumou 50,- eur mesačne. Rozsudkom Okresného súdu Žilina spis. zn. 1T/40/2015 zo dňa 24.09.2019 bol otec uznaný za vinného zo spáchania trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby a rozsudkom Krajského súdu v Žiline spis. zn. 3To/1/2020 mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 roky. Otec nastúpil na výkon trestu odňatia slobody dňa 03.03.2020. Na strane maloletého teda došlo a zároveň aj na strane jeho otca k zásadnej zmene pomerov, čo odôvodňuje potrebu, aby súd znovu upravil práva a povinnosti rodičov k maloletému J., pretože nástupom otca do výkonu trestu je ohrozená starostlivosť o neho a jeho duševný vývoj, pričom je dôvodné, aby súd zveril maloletého do jej výlučnej starostlivosti.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že otec sa odo dňa 03.03.2020 nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Žilina a nie je pracovne zaradený.

4. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 18.03.2020 vyplynulo, že tento vykonal dňa 06.03.2020 šetrenie pomerov v rodine otca, dňa 13.03.2020 šetrenie pomerov v rodine matky a dňa 18.03.2020 pohovor s maloletým J., pričom zistil, že z už rozvedeného manželstva sa rodičom narodili 2 deti: maloletý J. a jeho plnoletý brat H.. Iné vyživovacie povinnosti rodičia nemajú. Odo dňa 17.12.2013 nežijú rodičia v spoločnej domácnosti. Maloletý J. a plnoletý, zaopatrený brat H., bývali v spoločnej domácnosti s otcom. Matka býva sama v jednoizbovom prenajatom byte. Byt má prenajatý od fyzickej osoby na dobu neurčitú. Celý byt je zariadený starším, vhodným, udržiavaným nábytkom vo vlastníctve majiteľa bytu a aj matky. Maloletý J. má v izbe vlastné lôžko, elektronický klavír, činku na posilňovanie. Domácnosť je udržiavaná, je vybavená základnými elektrospotrebičmi, hygiena v byte je na dobrej úrovni. Matka uviedla, že do dňa 03.03.2020 sa jej styk s maloletým J. realizoval prevažne tak, ako bol upravený rozsudkom súdu, od septembra 2018 má maloletý u nej aj prespávať, čo sa nie vždy realizovalo, stávalo sa, že od nej odchádzal skôr pod rôznymi zámienkami. Dňa 03.03.2020 otec nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody. Po odchode otca ostal maloletý J. naďalej bývať v spoločnej domácnosti s bratom H.. K matke chodiť odmietal, následne sa s ňou stretával v dni, ako má upravené súdom, pričom sa stávalo, že od nej odchádzal predčasne. Maloletého J. si v byte otca doteraz nevyzdvihla. Plnoletý syn H. má s ňou vážne narušené vzťahy, obviňuje ju za situáciu v rodine, telefonicky jej vulgárne nadáva, vyhráža sa jej, má obavy ísť pre maloletého do miesta jeho bydliska. Je s maloletým v telefonickom kontakte, niekedy sa stáva, že maloletý jej telefón nezdvihne. Maloletý jej uviedol, že nechce s ňou bývať v spoločnej domácnosti, maximálne je ochotný chodiť k nej tak ako doteraz, bývať chce s bratom H.. Od 03.03.2020 plnoletému synovi na výživu maloletého J. ničím neprispela, náklady na maloletého hradí brat H., s ktorým sa nevie dohodnúť na starostlivosti o maloletého a ani na výživnom. Plnoletý syn H. ju žiada, aby sa maloletého vzdala, že on si ho chce nechať zveriť do náhradnej starostlivosti. V čase, keď je maloletý u nej správa sa k nej odmeranejšie, inak nemá s maloletým žiadne problémy. S maloletým sa rozpráva, chodia spolu v nedeľu do kostola, chodia na výlety do prírody, keď je dobré počasie, v prípade zlého počasia trávajú čas spoločne v jej byte. Narušenie vzťahu so synom vníma od odchodu otca. Matka je zamestnaná ako praktická sestra vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou Žilina. Pracuje v 2-zmennej prevádzke na 12 hod. zmeny, medzi zmenami má voľno. Pracovnú dobu má nepravidelnú, pracuje aj počas víkendov. Matka má záujem osobne zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Vyjadrila sa, že maloletému nebráni stretávať sa s plnoletým bratom H., tráviť s ním čas tak ako doteraz. Prejavila záujem dohodnúť sa s plnoletým synom H. o ďalšej starostlivosti o maloletého, vzájomne si so starostlivosťou pomáhať, hradiť jeho potreby. Maloletý býva v spoločnej domácnosti s plnoletým, zamestnaným, bratom H., v 3 izbovom byte. Byt je vlastníctvom otca maloletého. Celý byt je zariadený starším, vhodným, udržiavaným nábytkom vo vlastníctve otca maloletého. Domácnosť je udržiavaná, vybavená základnými elektrospotrebičmi, hygiena v byte je na dobrej úrovni. Maloletý užíva v byte samostatnú detskú izbu. V izbe má poschodovú posteľ, písací stôl, nábytkovú zostavu. Starostlivosť o maloletého J. do dňa 03.03.2020 zabezpečoval otec. Po odchode otca ostal maloletý naďalej bývať v spoločnej domácnosti s plnoletým bratom H.. Náklady na bývanie hradí plnoletý brat. Odo dňa 03.03.2020 hradí náklady na stravu, školské potreby, záujmy maloletého brat H. z finančných prostriedkov ktoré im údajne nechal otec, prípadne zo svojho príjmu. Brat H. je zamestnaný ako taxikár, pracuje v 12 hod. zmenách (aj

nočné). Chce sa so zamestnávateľom dohodnúť len na ranných zmenách od 06.00 hod. do 18.00 hod. Vo voľnom čase príležitostne hráva na akciách, prípadne robí trénera v posilňovni. Je zdravý. Pripravuje maloletému jedlo, denne mu chystá desiatu do školy. Brat H. uviedol, že má záujem zveriť maloletého do svojej starostlivosti, čo odôvodňuje skutočnosťou, že maloletý má narušený vzťah k matke, chce bývať s ním. Spoločne sa venujú hudbe, chodia spolu hrať v kapele. Majú medzi sebou vytvorený dobrý vzťah, maloletý ho rešpektuje, je pre maloletého autoritou. Maloletý mu v domácnosti pomáha pri domácich prácach. Matka ho od odchodu otca nekontaktovala, pre maloletého si k nemu neprišla. Maloletý sa s matkou stretáva, naposledy bol u nej dňa 05.03.2020. Maloletý k matke chodiť nechce, cíti k matke hnev. Je s matkou len v telefonickom kontakte, komunikuje s matkou len ohľadom maloletého. Maloletý navštevuje 9. ročník Základnej školy O. v X. Q. J.. Stravuje sa v školskej jedálni. Na odchod otca sa adaptoval bez väčších problémov, vidí oporu v bratovi H.. Výchovné problémy s maloletým nie sú. Do školy sa pripravuje samostatne, dosahuje v škole dobrý prospech. Vo voľnom čase navštevuje základnú umeleckú školu - hrá na dva hudobné nástroje, navštevuje fitcentrum, fotografuje, rád sa bicykluje. Dňa 18.03.2020 bol vykonaný pohovor s maloletým v rodinnom prostredí, v byte otca. Pohovor s maloletým bol vykonaný bez prítomnosti matky a plnoletého brata, za účasti psychologičky Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Žilina. V úvode pohovoru bol maloletý primeraným spôsobom upovedomený o dôvode vykonania pohovoru a o tom, ako bude s jeho názorom ďalej naložené. Maloletý bol poučený o práve odmietnuť vyjadriť svoj názor. Maloletý súhlasil s vykonaním pohovoru. Z pohovoru s maloletým bola vyhotovená písomná zápisnica. Maloletý v pohovore uviedol, že končí základnú školu, pripravuje sa na monitor a na prijímacie skúšky. Vybral si Hotelovú akadémiu v Žiline, kde sa chce učiť za kuchára a priemyslovku v Kysuckom Novom Meste, odbor informačné a sieťové technológie. Hráva na 2 hudobné nástroje, rád športuje, fotografuje. Od odchodu otca sa o neho stará brat H., chodí na nákupy, varí. Otec nemal toľko času, lebo pracoval. Predtým varil otec. Brat je teraz doma, trávia spolu veľa času, teraz nikde nechodia. Starostlivosť brata hodnotí ako skvelú. Brata rešpektuje, berie do úvahy, že sa o neho stará. Na otázku, ako sa stretáva s matkou, maloletý uviedol, že momentálne sa stretávajú tak ako doteraz, každý druhý týždeň od piatka do nedele a v druhom týždni v utorok, stredu a štvrtok. U mamy neprespáva, cez týždeň chodí k mame k večeru na 2 hodiny. Nevie, ako to bude počas karantény, s matkou sa o tom ešte nerozprával. Matka sa ho stále vypytuje prečo chce ísť preč skôr, dovoľí mu odísť, keď chce. Na otázku, čo robieva s matkou v čase, keď je u nej, uviedol, že cez týždeň, keď príde k nej sa navečeria, keď má navarené, ide do obývačky, 2 hodiny sa hrá na mobile, keď matka príde do obývačky sa s ňou rozprávajú. V poslednom čase sa chcela rozprávať, čo sa stalo, ale on nechcel. Navrhol jej, aby sa rozprávali o inom. Niekedy sa jej pýtal, chcel vedieť prečo sa to s otcom stalo. Matka mu dávala vyhýbavé odpovede. Na otázku, ako sa cíti u matky, maloletý uviedol, že v poslednej dobe mu u nej nie je dobre pre to, čo sa stalo, aj kvôli tomu, že keď mu povie, že chce byť s ním, na dlhší čas ide do roboty, nezariadila si to v robote, napriek tomu, že mu sľúbila, že si to v práci zariadi. Svoj vzťah k matke maloletý charakterizoval ako ešte horší, ako to bolo predtým, chce ako keby prestať matku rešpektovať kvôli tomu, čo sa stalo. Cíti z nej sklamanie za to, čo urobila otcovi a tým pádom ublížila aj jemu. Na otázku, ako sa cíti s bratom H., maloletý uviedol, že s bratom je mu skvele, nič mu nechýba, spolu cvičia, občas si spolu zahrajú na hudobné nástroje. Niekedy majú nezhody, keď si chce kúpiť niečo, s čím brat nesúhlasí. Keď porozmýšľa, sám si uvedomí, že je to hlúposť. Svoj vzťah k bratovi charakterizoval tak, že odjakživa sú bratia, rozumejú si, pohádajú sa len výnimočne. Vie, že brat musí robiť aj práce za otca, tak sám od seba bratovi pomáha. Viac sa zapája v kuchyni. Brat ho učí variť. Na otázky, či by niečo zmenil na matke a či by niečo zmenil na bratovi, maloletý uviedol, že matka prispieva k veciam, čo mu nerobia dobre, čo urobila otcovi. Dáva mu nepriame odpovede, keď sa niečo opýta, odpovedá mu ako 5-ročnému chlapcovi. Chce, aby mu hovorila pravdu. Nevie, ako by sa o neho chcela starať, keď je v práci. Na bratovi by zmenil to, že mu bráni chodiť von, keď je karanténa. Dohovára mu. Na otázku, ako si predstavuje starostlivosť o seba do budúcnosti, maloletý uviedol, že určite by chcel bývať u brata. S mamou by sa chcel stretávať maximálne tak, ako je to teraz. Na otázku, či si vie predstaviť, že by bol zverený do starostlivosti matky a ako by reagoval, ak by bolo vo veci takto rozhodnuté, maloletý uviedol, že by s tým bol nespokojný, nechcel by to rešpektovať. Vzhľadom na skutočnosť, že otec nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 4 rokov, matka má záujem osobne zabezpečovať starostlivosť o maloletého, odporučil kolízny opatrovník zveriť maloletého do starostlivosti matky a otcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu maloletého v sume 30 % sumy životného minima pre nepľnoleté nezaopatrované dieťa.

5. Citujúc ust. § 2 ods. 1 a 2 a § 366 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ust. § 324 ods. 1 a § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a ust. § 25 ods. 5 a § 28 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZoR“) súd prvej inštancie ďalej uviedol, že po preskúmaní návrhu matky, oboznámením sa s listinnými

dôkazmi, s prihliadnutím na správu kolízneho opatrovníka dospel k záveru, že je potrebné bezodkladne upraviť práva a povinnosti k maloletému. Zistil, že maloletý bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 37P/46/2014-478 zo dňa 23.11.2017 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 37P/46/2014-482 zo dňa 18.12.2017, ktorým bolo manželstvo rodičov rozvedené, zverený do osobnej starostlivosti otca, matke bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu výživným vo výške 50,- eur mesačne a bol upravený styk matky s maloletým každý páry týždeň od piatka od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a každý nepáry týždeň od utorka od 18.00 hod. do štvrtka do 18.00 hod. Rodičia boli zaviazaní rešpektovať názor maloletého dieťaťa pokiaľ nebude chcieť cez pracovné dni tráviť noc u matky, a to do 30.06.2018. Otec maloletého bol rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 1T/40/2015-711 zo dňa 24.9.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 3To/1/2020-842 zo dňa 20.02.2020 uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere štyri roky. Výkon trestu nastúpil dňa 03.03.2020. Maloletý J. toho času býva v domácnosti so starším bratom, plnoletým H., s ktorým žil v spoločnej domácnosti aj v čase, pokiaľ otec nenastúpil výkon trestu. Kolízny opatrovník vykonal šetrenie pomerov v rodine, pričom vo svojej správe neuviedol, že by zistil nejaké nedostatky v starostlivosti H. o maloletého, ktorý túto v súčasnej dobe zabezpečuje. Maloletý chce zostať naďalej v starostlivosti brata H., nevie si predstaviť, že by mal byť zverený do starostlivosti matky. H. X. pri prešetrení pomerov uviedol, že by chcel zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Pri svojom rozhodnutí vychádzal zo skutočnosti, že otec, ktorému bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti, nastúpil na výkon trestu odňatia slobody a v súčasnej dobe maloletý žije v domácnosti so starším bratom, plnoletým H., ktorý má 22 rokov. Keďže maloletý je nepľnoletý, je potrebné rozhodnúť, kto bude ďalej starostlivosť o neho zabezpečovať. Brat H., hoci uvádzal, že chce starostlivosť o brata zabezpečovať, nepodal návrh na zverenie maloletého do jeho starostlivosti. Vzhľadom na tieto skutočnosti, i keď maloletý vyslovil svoj názor, že chce byť naďalej v starostlivosti H., súd prvej inštancie zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá podala návrh a chce starostlivosť o maloletého zabezpečovať. Ak by brat H. starostlivosť o maloletého mal záujem zabezpečovať, je potrebné, aby požiadal súd o zverenie maloletého do svojej starostlivosti. Za súčasnej situácie je však potrebné, aby maloletý bol zverený do starostlivosti dospelosť osobe, ktorá dokáže starostlivosť o maloletého riadne a v jeho záujme zabezpečovať, v tomto prípade matke, ktorá má záujem starať sa o neho, s ktorou sa maloletý v súčasnosti stretáva. S poukazom na názor maloletého by bolo vhodné, pokiaľ by brat H. komunikoval s matkou ohľadom ďalšej starostlivosti o maloletého, aby maloletý nemusel byť tým, ktorý má riešiť spory a nedorozumenia medzi matkou a plnoletým bratom H.. Vzhľadom na situáciu, ktorá momentálne v rodine je, s poukazom na to, že otec bol odsúdený za týranie blízkej a zverenej osoby, matky maloletého a momentálne sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, bolo by vhodné, aby sa matka s bratom H. a spoločne s maloletým podrobili poradenstvu a spolupráci so psychológom, ktoré im môže byť poskytnuté na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pričom v prípade pretrvávania problémov ohľadom ďalšej starostlivosti o maloletého, bude súdom i nariadené. Za súčasnej situácie súvisiacej s koronavírusom a prijatými opatreniami, súd prvej inštancie ponechal zabezpečenie odborného poradenstva a jeho realizáciu v kompetencii kolízneho opatrovníka, ktorý bude mať povinnosť na základe žiadosti súdu ďalej s rodinou pracovať na ďalšej starostlivosti o maloletého, vzhľadom na jeho názor, na ktorý súd s poukazom na vek maloletého musí prihliadať, v prípade potreby poskytnúť poradenstvo matke, maloletému a jeho bratovi H., aby ďalšia starostlivosť o maloletého bola vykonávaná v jeho záujme.

6. S poukazom na vykonaný pohovor s maloletým, súd prvej inštancie ex offo zároveň upravil stretávanie J. s jeho bratom H., s ktorým doteraz žije v spoločnej domácnosti a ktorý starostlivosť o maloletého J. po nástupe otca do výkonu trestu zabezpečuje, a to v širšom rozsahu, pričom pri realizácii styku je potrebné prihliadať na názor J., vzhľadom na jeho vek.

7. Pri určení nevyhnutného výživného otcovi na maloletého súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutočnosti, že otec je v súčasnej dobe vo výkone trestu odňatia slobody, určil výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa. Pri rozhodovaní o výške výživného mal na zreteli ust. § 62 ods. 2 ZoR a záujem maloletého na uspokojovaní základných životných potrieb zo strany oboch rodičov.

8. Napokon súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní vo veci samej bude prioritne prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby a prostredie, v ktorom sú predpoklady pre jeho lepší zdravý fyzický a duševný vývoj. Dôkladné posúdenie všetkých okolností spočíva hlavne v šetrení pomerov v doterajšom prostredí, v prostredí u matky, podrobné skúmanie tvrdení matky, brata H., ktorého priberie do konania a bude s ním ďalej vo veci konať a v zisťovaní názoru maloletého v spolupráci so psychológom. Takéto dokazovanie svojím rozsahom presahuje rámec osvedčovania skutočností potrebných pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení. V tomto prípade by dokazovanie v

potrebnom rozsahu bolo v rozpore s účelom neodkladného opatrenia. Zároveň vo veci samej bude podrobne skúmať možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, z ktorých bude vychádzať pri určení výživného rodičovi, ktorému nebude dieťa zverené do starostlivosti.

9. Proti uzneseniu podal podaním zo dňa 21.04.2020, doručeným súdu prvej inštancie dňa 23.04.2020, odvolanie brat H., pričom žiadal odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zmenil tak, že dočasne zverí maloletého do jeho náhradnej osobnej starostlivosti a matke uloží povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 50,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k jeho rukám. Napadnuté uznesenie považoval za nesprávne, predčasne vydané a vydané v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Pokiaľ súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie o zverení maloletého do starostlivosti matky odôvodnil tým, že za súčasnej situácie je potrebné, aby maloletý bol zverený do starostlivosti dospeljej osoby, ktorá dokáže starostlivosť o maloletého riadne a v jeho záujme zabezpečovať, v tomto prípade matke, ktorá má záujem starať sa o neho, s ktorou sa maloletý v súčasnosti stretáva, toto odôvodnenie je nedostatočné a v rozpore so zisteným šetrením vykonaným kolíznym opatrovníkom. Z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, čo súd prvej inštancie myslel pod „súčasným stavom“ a akú váhu pre zverenie do osobnej starostlivosti má skutočnosť, že sa maloletý „v súčasnosti“ stretáva s matkou. Brat H. namietal, že napriek tomu, že ako brat, ktorý vykonáva v tomto čase osobnú starostlivosť o maloletého, vo výkone ktorej nebolo zistené zo strany kolízneho opatrovníka porušenie, prejavil záujem o jeho zverenie do osobnej starostlivosti, súd prvej inštancie sa jeho návrhom nezaoberal, napriek tomu, že ide o konanie, v ktorom môže súd konať aj bez návrhu a rovnako v zmysle ust. § 360 ods. 1 a 2 CMP vydať aj neodkladné opatrenie, bez potreby osobitného návrhu na základe už vykonaného dokazovania o zverení maloletého do jeho náhradnej osobnej starostlivosti. Brat H. v tomto kontexte akcentoval, že je dospelou osobou, nič mu nebráni vo výkone osobnej starostlivosti o maloletého a túto dokáže vykonávať riadne a v jeho záujme, čo bolo potvrdené aj šetrením kolízneho opatrovníka. Ak iba tieto predpoklady na strane matky, ktoré spíňa aj on, boli dôvodom prečo súd vytrhol maloletého zo stabilného a zaužívaného prostredia, napriek jeho vôli, takéto rozhodnutie je nesprávne a nespravodlivé. Brat H. ďalej namietal, že súd pri rozhodovaní nezobral do úvahy ďalšie podstatné skutočnosti, a to najmä: 1. názor maloletého, 2. záujem maloletého, 3. vzťahy a citové väzby maloletého k matke na jednej strane a k nemu ako bratovi na strane druhej, 4. stabilitu prostredia a výchovné prostredie, 5. schopnosť poskytovať náležitú osobnú starostlivosť maloletému. Ad 1. Brat H. poukazoval na to, že maloletý sa jednoznačne vyjadril, že chce ostať v jeho starostlivosti, že má s ním dobré vzťahy a ako brat mu zabezpečuje všetky potreby tak, aby bola zabezpečená riadna starostlivosť. V tejto súvislosti zdôraznil znenie ust. § 43 ods. 1 ZoR. Ad 2. Brat H. namietal, že súd prvej inštancie, hoc mal takúto povinnosť, nevzal do úvahy záujem maloletého a postupoval len podľa nejakého zaužívaného modelu, podľa ktorého dieťa má byť zverené matke. V uvedenom prípade, však bolo potrebné zohľadniť najmä tú skutočnosť, že otec, s ktorým žili v spoločnej domácnosti, ktorý sa o nich staral a ktorý im bol oporou, odišiel, medzi ním a maloletým je silná citová väzba a vzhľadom na všetky okolnosti zomknutosť, ktorú súd prvej inštancie bez zohľadnenia na dopad do citovej, emocionálnej a tým aj vývojovej sféry maloletého, pretrhol a narušil s odôvodnením, že ide zatiaľ o dočasnú úpravu, matka je dospelá a chce sa starať. Uvedené však ešte nezakladá dôvod pre vytrhnutie maloletého, napriek jasnému rozporu s jeho záujmom, zo stabilného a bezpečného prostredia. Ad 3. Brat H. uviedol, že pokiaľ sa matka chcela starať, mala možnosť si budovať s nimi a hlavne s maloletým stabilné citové väzby, prejavovať záujem alebo sa finančne podieľať na výchove. Tá však skutočný záujem nikdy nemala, styk a súdom priznané stretávanie riadne nevyužívala a ak aj využívala, tak takým spôsobom, že maloletý bol u nej zatiaľ, čo bola v práci, a teda o budovaní vzťahov a výchove nemôže byť reči. Sám maloletý sa vyjadril, že s matkou nemá dobrý vzťah, nevenuje sa mu, nedokáže si prispôbiť čas tak, aby bola s ním, v čase keď môže, nevie sa s ním rozprávať a ani mu vyplniť čas. Z uvedeného tak nemožno vyvodit', že matka vie riadne zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Naproti tomu, on má s bratom veľmi dobré vzťahy a plnohodnotne sa mu venuje od uspokojovania základným potrieb až po prípravu do školy, na krúžky a výplne voľného času efektívnym spôsobom. Ad 4. Brat H. uviedol, že s otcom a maloletým žijú v spoločnej domácnosti viac ako 6 rokov. Spolu majú vytvorené silné citové väzby, dobré vzťahy a režim, ktorý funguje, ktorého výsledkom je jeho a maloletého zdravý vývoj a všestranný rozvoj, dobré výsledky v škole a vzťah k hudbe a jeho ďalšie zdokonaľovanie. Rovnako stabilné prostredie, ako ho vytvoril otec, udržiava aj on, otcovi pomáhal s domácnosťou a so starostlivosťou o maloletého, keď bol v práci, a teda z jeho strany nejde len o starostlivosť, od kedy otec odišiel do výkonu trestu, ale o dlhodobú, stabilnú a zodpovednú, výsledkom ktorej sú ich dobré vzťahy a aj primeraná autorita a rešpekt zo strany maloletého, ktoré sú aj zárukou výchovného a stabilného prostredia. Zatiaľ čo samotná matka uviedla, že maloletý u nej nechce byť, odchádza, nemá vytvorený rešpekt a sám maloletý spochybňuje jej schopnosť sa o neho postarať. Matka uviedla, že maloletý sa správa k nej odmeranejšie a narušenie vzťahu vníma,

odkedy odišiel otec. Uvedené sa však nezakladá na pravde, nakoľko maloletý má dlhodobo narušený vzťah s matkou, vzhľadom na jej celkové správanie. Matka nikde nespomenula, že sa s maloletým niekedy učila, alebo bola na jeho koncerte, prejavila záujem o okruh jeho známych alebo koníčky alebo, že inak prejavila hlbší záujem o jeho osobu. Ad 5. Brat H. poukazoval na to, že matka pracuje ako zdravotná sestra a tak, ako vyplynulo aj z vyjadrenia maloletého, nemá čas sa mu náležite venovať, aj keď si ho vezme, nevenuje sa mu, lebo je v práci, robí aj cez víkendy a je teda otázne, kto by bol v čase, keď je v práci s maloletým. Matka navyše pracuje ako zdravotná sestra, dennodenne prichádza do styku s chorými a možnými infikovanými pacientmi vírusovým ochorením COVID-19, a teda je v prvej línii ohrozených, keď prípadnú možnú nákazu vírusom môže preniesť aj na maloletého. Súd prvej inštancie tak vydal rozhodnutie predčasne a v nanajvýš nevhodnom čase, keď na jednej strane sa prijímajú opatrenia v podobe zatvorených škôl a obchodov, obchodných centier a záujmových krúžkov, na druhej strane maloletého zmenou starostlivosti núti sťahovať sa do prostredia vysoko rizikového, a tým ho vydáva do priameho nebezpečenstva nákazy. Naopak on ako SZČO si vie prispôbiť pracovnú dobu podľa školy maloletého, vymeniť si zmenu alebo inak sa v práci zariadiť, a teda byť s ním a dohliadať naňho v potrebnom rozsahu. Na podklade uvedeného dospel brat H. k záveru, že súd prvej inštancie sa dôsledne neriadil zákonom a náležite nevenoval pozornosť záujmu maloletého, ktorý má byť nie len súdom chránený, ale súdu je osobitne zverená povinnosť mu náležite venovať pozornosť.

10. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie aj otec, a to podaním zo dňa 23.04.2020, doručeným súdu prvej inštancie dňa 24.04.2020, pričom v rámci odvolacieho návrhu žiadal odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zmenil tak, že dočasne zverí maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti brata H. a matke uloží povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 50,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám brata H.. Otec odôvodnil podané odvolanie zásadne rovnakou argumentáciou ako brat H. svoje odvolanie. Nad rámec tohto s poukazom na znenie ust. § 10 ods. 1 a 23 ods. 2 CMP a ust. § 45 ods. 1 ZoR uviedol, že súd prvej inštancie pochybil a napadnuté rozhodnutie vydal predčasne, keď ihneď, ako sa dozvedel, že brat H. má záujem o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, ho nepribral do konania a neumožnil mu oboznámiť sa s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia a náležite sa k nemu vyjadriť, čím mu znemožnil včas uplatniť jeho procesné práva v podobe písomného návrhu na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti. Ďalej za podstatné považoval otec to, že maloletý bol zverený pôvodne do jeho osobnej starostlivosti, pričom, ak by bolo všetko u matky v poriadku, nič nebránilo konajúcemu súdu zveriť maloletého do jej starostlivosti. V konaní, v ktorom bol maloletý zverený do jeho osobnej starostlivosti, vedenom Okresným súdom Žilina pod spis. zn. 37P/46/2014, bol pribratý znalec, ktorý sa vo veci zverenia priklonil na jeho stranu a počas tohto konania sa maloletý vyjadril, že nechce byť zverený do starostlivosti matky, ale do starostlivosti otca, na čo konajúci súd zobral náležitý zreteľ. Otec súčasne poukazoval na to, že matka si riadne neplnila vyživovaciu povinnosť v určenom rozsahu 50,- eur, čo viedlo až k podaniu trestného oznámenia, pričom bola aj právoplatne odsúdená za zanedbanie povinnej výživy. Nikdy sa nad rámec vyživovacej povinnosti nepodieľala finančne na starostlivosti o maloletého, či už kúpou oblečenia, alebo platením iných výdavkov, čo svedčí tiež o záujme o maloletého. Existuje tak pochybnosť, či riadne zabezpečí starostlivosť o maloletého, keď doposiaľ ani netušila, čo to vôbec obnáša. Býva v jednoizbovom byte, kde maloletý, aj vzhľadom na svoj vek, nemá súkromie, pričom v jeho byte, kde býval s bratom H., má samostatnú izbu prispôbenú jeho potrebám.

11. Matka v podanom písomnom vyjadrení k odvolaniu otca a brata H. uviedla, že odvolania považuje za nedôvodné a účelové. Odvolanie brata H. považovala za podané pod vplyvom otca. Matka ďalej uviedla, že v poslednej dobe má s maloletým veľmi dobrý vzťah, ich stretávanie je čoraz častejšie a zo strany maloletého dobrovoľné. Najvhodnejším prostredím pre neho je prostredie u nej. Strávil u nej viacero víkendov a rovnako chodí k nej aj počas týždňa čoraz častejšie. Začal s ňou riadne komunikovať. Ich vzájomné vzťahy a komunikácia sa zlepšili. Komunikujú spolu aj ohľadom jeho záujmov, potrieb primeraných jeho veku, plánovaní budúcnosti, zdravotného stavu, trávenia voľného času, ale aj prípravy do školy. Snaží sa komunikovať aj so synom H., má záujem aby sa aj s ním zlepšili vzťahy, aby tak dokázala s ním vytvoriť plnohodnotné výchovné prostredie pre maloletého. Maloletý cíti krivdu z nevydareného vzťahu rodičov, avšak ona verí, že postupným zblížovaním sa s maloletým, aj za pomoci psychológa, vzťahy medzi nimi vylepšia natoľko, že prostredie, ktoré vytvára, bude pre maloletého prirodzené a žiadané. V žiadnom prípade nechce od seba bratov odlúčiť, avšak je toho názoru, že výchovné prostredie u matky je pre maloletého vhodnejšie, nakoľko funkcia rodiča v živote dieťaťa je iná, ako funkcia súrodenca. Rešpektujúc v prvom rade vôľu a záujem maloletého má záujem poskytovať maloletému osobnú starostlivosť za pomoci odborníkov tak, aby chránila jeho ďalší psychický a fyzický vývoj. Po rozchode rodičov žil maloletý dlhšiu dobu s otcom a bratom, bol pod vplyvom otca. Vplyv osobnosti otca so sklonmi k manipulácii, žiarlivosti, s nedostatkom empatie, neschopnosťou priznať si

svoje chyby, uprednostňovanie jeho záujmov pred inými, vysvetľuje v konečnom dôsledku aj vyjadrenie maloletého v čase rozhodovania a následného zverenia do starostlivosti otca. Napriek uvedeným záverom psychologického a psychiatrického posudku vyhotoveného v trestnom konaní, konajúci súd prihliadal v tom čase na zmanipulovaný názor maloletého, na základe ktorého bol maloletý zverený otcovi. Napriek uvedenému, názor maloletého akceptovala, ale neprestala sa o neho zaujímať. Zo strany oboch synov po negatívnej intervencii otca došlo k ochladeniu citov k nej. Matka ďalej zdôraznila právo rodičov starať sa a vychovávať svoje deti a právo dieťaťa na rodičovskú starostlivosť podľa ust. čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Vzhľadom aj na návrh brata H., s ohľadom na charakter a význam chráneného záujmu maloletého, vníma, že je potrebný pravidelný a čo najširší kontakt aj so starším bratom, pretože tam je prostredie, kde maloletý dlhodobo žil s otcom a bratom v spoločnej domácnosti, avšak na základe neodkladného opatrenia má možnosť maloletému poskytnúť harmonické výchovné prostredie a lásku, ktorú môže poskytnúť len matka. Je si vedomá, že deformácia vzťahov s maloletým je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe len ťažko napravitelná, avšak jej právo a záujem na rodičovskú výchovu a starostlivosť o maloletého, ochotu starať sa a vychovávať maloletého je potrebné tiež rešpektovať. V danej situácii považovala matka stav nastolený neodkladným opatrením z hľadiska ochrany záujmov maloletého za dostatočný a nevidela dôvod na jeho zmenu. Postupne si buduje s maloletým vzťah, plne ho podporuje v jeho aktivitách a nebráni mu, aby tieto činnosti vykonával s bratom. Oboch synov vždy podporovala v aktivitách, je na nich hrdá a ľúbi ich. Je jej ľúto, že vzťahy s otcom sa tak vážne narušili, že po rozvode a následnej intervencii otca, si nemohla k nim nájsť cestu, aby to vedeli. Svoj čas sa snaží využívať riadne, no v priebehu posledného roka pracuje na oddelení, kde nie je možnosť naplánovať si prácu počas víkendov tak, ako to bolo v predchádzajúcom období. Žiaden víkend však nepracuje tak, že by bola oba dni v práci a vždy má minimálne celý deň priestor sa maloletému venovať. Práve naopak, otec dlhodobo pracoval počas celého týždňa a takmer všetky víkendy počas roka trávil s kapelou hraním. Syn H. sa momentálne pripravuje s členmi otcovej kapely, takže je tu predpoklad, že aj on bude cez víkendy zaneprázdnený, ako bol jeho otec. Dokonca plánujú pribrať aj maloletého, pričom aj v tomto kontexte by bolo vhodné, aby bol maloletý zverený jej a mohla tak nad vhodnosťou miesta a času účinkovania dohliadať. Pokiaľ ide o tvrdenie otca, že si riadne neplnila vyživovaciu povinnosť, túto si neplnila len pár mesiacov, a to z dôvodu, že sa v priebehu dvoch rokov 3 krát sťahovala do nájmov, popri tom študovala na zdravotníckej škole a kvôli tomuto štúdiu mala problém sa riadne zamestnať. Živila sa príležitostnými brigádami a rôznymi zamestnaniami. Preto bola v zlej finančnej situácii, zameškané výživné však riadne celé doplatila. Nie je pravdou, že by sa nikdy nepodieľala na starostlivosti o maloletého nad rámec vyživovacej povinnosti. Posledné tri roky má stabilnú prácu a príjem, maloletému prispievala aj na oblečenie, na školské výlety a iné aktivity. Nestotožnila sa ani s názorom, že vystavuje maloletého do priameho nebezpečenstva nákazy ochorenia COVID-19, pretože pri práci používa počas celej doby preventívne ochranné pomôcky, nemá vedomosť o tom, že by prišla do kontaktu s pozitívnym pacientom a aj všetci jej kolegovia sa z práce vracajú do rodín, medzi svojich blízkych. Mrzí ju, že otec jej prácu pred synmi znevažuje, pričom jej zamestnanie si zaslúži minimálne toľko pozornosti ako zamestnanie otca - hudobníka. Záverom tak matka naďalej trvala na svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a s návrhom na nariadenie náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého vyjadrila svoj nesúhlas.

12. Kolízny opatrovník sa k odvolaniam otca a brata H. vyjadril písomne podaniami zo dňa 12.05.2020 a zo dňa 01.06.2020. pričom v plnom rozsahu súhlasil s napadnutým uznesením. Zároveň mal za to, že napadnuté uznesenie dostatočne rešpektuje názor maloletého, ako aj silné väzby na staršieho brata. Vzhľadom na vek maloletého a problémovú situáciu v rodine mal za to, že pre zdravý psychický, fyzický, sociálny vývin maloletého je potrebný častejší kontakt s matkou, zabezpečením rovnocennej výchovy a starostlivosti zo strany matky napriek tomu, že maloletý zverenie do starostlivosti matky odmieta. Z dlhodobého hľadiska je zverenie maloletého do starostlivosti matky a rozšírený styk s plnoletým bratom tak, ako bol upravený napadnutým uznesením v záujme maloletého.

13. Otec sa k odvolaniu brata H. vyjadril písomne podaním zo dňa 10.05.2020. Otec zásadne zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu a apeloval na to, aby sa súd zaoberal otázkou záujmu maloletého a podľa toho rozhodol. Vzhľadom na to žiadal odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a rozhodol o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti brata H..

14. Brat H. podaním zo dňa 26.06.2020, ktorým reagoval na správu kolízneho opatrovníka v konaní vo veci samej, medzi iným uviedol, že z hľadiska vývoja maloletého a jeho citovej stability a výchovného prostredia považuje za nelogické, aby súd najskôr zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky a až následne riešil ich vzťah s matkou uložením výchovného opatrenia. V prípade, že kolízny opatrovník zistil, že vzťahy medzi maloletým a matkou nie sú dobré, mal navrhnúť najskôr uloženie výchovného opatrenia, ak sa má ním naplniť nejaký účel a až následne - v závislosti od jeho výsledkov, navrhnovať

zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky. Vzhľadom na uvedené mal zato, že návrh kolízneho opatrovníka je v rozpore so záujmom maloletého a zo strany kolízneho opatrovníka ide len o formálne splnenie povinnosti, bez prihliadnutia na záujem a názor maloletého.

15. Iné podania v odvolacom konaní neboli účastníkmi produkované, a to ani v reakcii na vyššie uvedené podania účastníkov v rámci odvolacieho konania, ktoré boli ostatným účastníkom doručené.

16. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že obe odvolania otca a brata H. podali oprávnené subjekty podľa ust. § 2 ods. 1 a 2 CMP v spojení s ust. § 359 CSP (ako účastníci konania podľa ust. 7 ods. 2 CMP) a včas (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) a obe odvolania smerovali proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 1 a § 357 písm. d) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP], a to čo do prvej, druhej a šiestej vety výroku napadnutého uznesenia, bez nariadenia pojednávania (postupom podľa ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení ust. § 378 ods. 1 v spojení s ust. § 329 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie čo do prvej, druhej a šiestej vety jeho výroku v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie čo do prvej, druhej a šiestej vety jeho výroku v zmysle ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil. Odvolanie otca, ako aj brata H. proti napadnutému uzneseniu čo do tretej až piatej vety jeho výroku podľa ustanovenia § 2 ods. 1 v spojení s ustanovením § 386 písm. c) CSP a ustanovenia čl. 3 ods. 2 CMP odmietol.

17. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie čo do prvej, druhej a šiestej vety jeho výroku, odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP a ust. § 2 ods. 1 CMP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

18. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky otca a brata H. uvedené v ich opravných prostriedkoch a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

19. Odvolací súd zásadne poukazuje na to, že dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v konaní vo veci samej. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formalities, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

20. V kontexte odvolacích námietok otca a brata H., čo do rozhodnutia súdu prvej inštancie o dočasnom zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že náhradnou starostlivosťou podľa ust. § 44 ods. 1 ZoR je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Z ust. § 44 ods. 1 ZoR vyplýva, že znakom definície náhradnej starostlivosti je, že ide o dočasné opatrenia, a to bez ohľadu na to, o aký druh (formu) náhradnej starostlivosti ide. Náhradnou starostlivosťou podľa ust. § 44 ods. 3 ZoR je zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča („náhradná osobná starostlivosť“), pestúnska starostlivosť alebo ústavná starostlivosť. Podmienky zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti sú v ďalšom konkretizované v ust. § 45 až § 46 ZoR, ktoré tak len dopĺňajú všeobecné predpoklady zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej starostlivosti. Možno tak uzavrieť, že podmienkami zverenia dieťaťa do náhradnej starostlivosti (teda aj náhradnej osobnej starostlivosti ako jednej z foriem náhradnej starostlivosti) je jednak to, že ani jeden z rodičov nezabezpečuje, resp. nemôže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a súčasne, že to vyžaduje najlepší záujem maloletého dieťaťa. Pokiaľ nie je naplnená prvá podmienka, a teda rodič maloletého dieťaťa zabezpečuje alebo môže (je spôsobilý) zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, je vylúčené, aby bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti (bez ohľadu na to, akou vhodnou by sa táto náhradná starostlivosť mohla pre maloleté dieťa javiť).

21. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd konštatuje, že je nepochybné, že rodič - otec, ktorý osobnú starostlivosť o maloletého doposiaľ (do svojho nástupu na výkon trestu odňatia slobody) zabezpečoval, nie je toho času zjavne schopný túto osobnú starostlivosť zabezpečiť. Na strane matky neboli doposiaľ osvedčené také skutočnosti, na podklade ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že matka nie je toho času schopná a spôsobilá zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletého. Opak, t. j., že matka je toho času schopná a spôsobilá zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletého možno vyvodiť z obsahu správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v rodine maloletého zo dňa 18.03.2020 (podrobne popísaný v odseku č. 4 tohto odôvodnenia). Súčasne kolízny opatrovník ako zástupca maloletého (zároveň aj ako orgán sociálnoprávnej ochrany detí) v tejto správe odporučil súdu zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky.

22. Nenáležitým sa javil poukaz otca na znalecký posudok, vypracovaný znalcom ustanoveným Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod spis. zn. 37P/46/2014 (zrejme mal na mysli znalecký psychologický posudok č. 22/2016 znalca z odboru psychológie, odvetvia klinická psychológia detí a dospelých, Mgr. Františka Nociara zo dňa 22.06.2016, na č. I. 220 pripojeného spisu Okresného súdu Žilina spis. zn. 37P/46/2014, keďže iný znalecký posudok v tomto konaní podaný nebol), v zmysle ktorého sa mal znalec prikloniť na stranu otca a súčasne, z ktorého mala vyplývať skutočnosť, že na strane matky nie je nič v poriadku. Odvolací súd pri tomto posúdení otcovej námietky odkazuje na závery uvedeného znaleckého posudku (časť III. znaleckého posudku, str. 29 až 31), ktoré sami o sebe úvahy otca spochybňujú: „H. vzťah s otcom prežíva v súčasnosti ako dominantný a určujúci jeho každodenné prežívanie. Vzťah je vytvorený na silnom emočnom a citovom základe, prežíva intenzívnu spolupatričnosť s otcom. Z jeho vyjadrení je zrejme, že si otca až idealizuje, má tendenciu zastávať a obraňovať ho pred obvineniami, výčitkami a výhradami matky. Je ovplyvniteľný otcom, v rámci atmosféry vytvorenej v ich domácnosti sa stavia odmietavo a nepriateľsky voči matke, hoci prevažne jej vyčíta jej konanie po rozchode rodičov (podanie návrhov na súd, trestné oznámenie na otca). K vzťahu s matkou sa stavia odmietavo bez vyjadrení pozitívnych citových atribútov a empatie. Vzťah maloletého J. k otcovi je prirodzene vytvorený na základe emočnom aj citovom. Otca vníma a rešpektuje aj ako autoritu, v mnohých veciach sa otcovi prispôsobuje a preberá jeho hodnotenia i názory. Vzťah maloletého k matke je dostatočne vytvorený, emočne a citovo sytený. V prežívaní tohto stavu sa maloletý často cíti zmätene, pretože protichodne u neho pôsobí citové puto s matkou a negatívny postoj otca a brata voči matke. U maloletého je zrejme rozporné prežívanie rodinnej situácie, to sa odzrkadľuje v nestabilite jeho emočného prežívania. S každým rodičom má vytvorený vzťah. Jeho vyslovovaná preferencia otca je založená najmä na vplyve otca a brata a spolužití s nimi, pretože intenzívne vníma ich negatívny postoj k matke, ktorý otvorene prezentujú, a preto je pre dieťa obťažne pred nimi, ale aj sám pred sebou vyjadriť pozitívny postoj k matke, pretože očakáva negatívnu odozvu okolia a svoj vnútorný zmätok. Napriek tomu je badateľné, že vzťah k matke sa nevytratil, že vnútorne stále pretrvávajú citový vzťah k nej a potreba kontaktu s ňou. V tomto veku je ešte ovplyvniteľný a nedokáže si úplne objektívne vytvoriť svoj názor a následne si ho aj zastávať a presadzovať, preto ustupuje názoru otca a brata. Keďže žije s otcom a bratom, nechce svojimi výpoveďami stratiť tento kontakt a spojenie. Rovnako dieťa nedokáže zdôvodniť, prečo by mu stačil len obmedzený kontakt s matkou. Je zrejme, že u dieťaťa chýba istota a bezpečie, že k niekomu patrí, niekomu na ňom záleží, čo je základná potreba dieťaťa. V napĺňaní tejto potreby má citovo bližšie k matke, ale nevedome má obavu, že keby sa rozhodol pre bývanie u matky, stratil by priazeň a kontakt s otcom a bratom, ktorí matku a kontakt s ňou odmietajú... U matky som nezistil takú prekážku, ktorá by jej nedovoľovala výchovu a starostlivosť o deti. Vo vzťahu k J. matka primerane reflektuje jeho potreby a záujmy a podporuje ho v rozvoji jeho schopností a zručností... Evidentná je snaha matky neplno využiť čas kontaktu s J. na intenzívne vzájomné prežívanie...Výchovné prostredie u otca je primerané pre výchovu dieťaťa, negatívne pôsobí atmosféra nepriateľstva voči matke detí. Výchovné prostredie u matky je primerané pre výchovu dieťaťa. U obidvoch rodičov sa dá predpokladať ústretový postoj k potrebám detí, rozvoju ich osobnosti, záujmov, zručností, poskytnutie dostatočného priestoru pre rozvoj osobnosti. Pri hodnotení výchovného prostredia nie sú také významné rozdiely, na základe ktorých by sa dalo jednoznačne určiť, ktoré výchovné prostredie je pre deti vhodnejšie. U obidvoch rodičov môžu mať deti pozitívne podnety a prostredie pre ich rozvoj... Maloletého J. navrhujem zveriť do striedavej starostlivosti rodičov. Túto formu považujem za vhodnú a vyváženú vzhľadom k stavu jeho citových väzieb na rodičov a predpokladov jeho zdravého osobnostného vývinu. Predpokladám, že dlhší kontakt s matkou pomôže J. objektívnejšie vnímať situáciu a kontext vzťahov a primeranejšie naplňovať jeho citové potreby.“. Naopak citované závery znalca, aj keď sú tieto zo značne časovo vzdialeného obdobia (4 roky), podporujú vyššie vyvedené závery odvolacieho súdu.

23. Za absolútne nedôvodné považoval odvolací súd ničím nepodložené tvrdenia otca v podanom odvolaní, že matka nie je schopná zabezpečiť starostlivosť o maloletého po materiálnej stránke, keďže

sa nikdy nepodieľala na starostlivosti o maloletého nad rámec určenej vyživovacej povinnosti a že ani vôbec netuší, čo takáto starostlivosť vôbec obnáša. Pokiaľ ide o zanedbávanie vyživovacej povinnosti matky vo vzťahu k maloletému, matka síce tvrdenia otca o neplnení si tejto povinnosti vo vyjadrení k odvolaniu potvrdila, avšak vo vzťahu k obdobiu spreď troch rokov. Toho času si vyživovaciu povinnosť voči maloletému podľa svojho tvrdenia plní.

24. Napokon odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky ohľadom pracovnej doby matky a jej zamestnania, ktoré by mali vylučovať jej spôsobilosť zabezpečovať riadnu osobnú starostlivosť o maloletého. Pokiaľ ide o námietky, že matka pracuje aj cez víkendy, resp. v nočných službách a aj s poukazom na to by malo byť výchovné prostredie u brata H. vhodnejšie, odvolací súd primárne zastáva názor, že vo veku maloletého (15 rokov) nie je nevyhnutné, aby bol rodič s maloletým každú časť dňa, počas ktorej maloletý nie je v starostlivosti inej osoby (napr. školského zariadenia a pod.) V opačnom prípade by všetci rodičia s pracovným zaradením, obdobným, ako ho má matka, boli zásadne vylúčení z osobnej starostlivosti o maloleté dieťa. Sekundárne, vo vzťahu k prípadnej náhradnej osobnej starostlivosti brata H. o maloletého, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že brat H., ako sám uviedol pri šetrení rodinných pomerov kolíznemu opatrovníkovi, pracoval ako taxikár v 12-hodinových, aj nočných, zmenách. Vo voľnom čase si ešte privyrábal v posilňovni ako tréner. Podľa ďalšej správy kolízneho opatrovníka zo dňa 12.05.2020 mal byť už od 01.04.2020 zamestnaný ako stavebný dozor, avšak aj tu vykonáva prácu v 12-hodinových, aj nočných zmenách. Už vôbec nemožno akceptovať námietku, že matka pracuje v zdravotne rizikovom prostredí (zdravotná sestra vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou Žilina), čo by jej za súčasnej pandemickej situácie malo znemožňovať osobnú starostlivosť o maloletého, resp. by z tohto dôvodu malo maloletému hroziť zvýšené riziko ohrozenia zdravia. Takúto argumentáciu treba ako diskriminačnú jednoznačne odmietnuť, keďže v opačnom prípade by rovnaké, alebo obdobné pracovné zaradenie robilo nespôsobilým na osobnú starostlivosť o maloleté dieťa tisícky rodičov.

25. Pokiaľ ide o najlepší záujem maloletého, odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou uvedenou kolíznym opatrovníkom v podanom vyjadrení v odvolacom konaní zo dňa 12.05.2020, a to, že z dlhodobého hľadiska sa javí zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky a rozšírený styk s plnoletým bratom H. ako súladný so záujmom maloletého a že pre zdravý psychický, fyzický, sociálny vývin maloletého je potrebný častejší kontakt s matkou, zabezpečenie rovnocennej výchovy a starostlivosti z jej strany, a to aj napriek tomu, že maloletý zverenie do osobnej starostlivosti matky odmieta. Z obsahu spisu a vyjadrení tak maloletého, ako aj plnoletého brata H. v zásade vyplýva, že títo vinia z narušenia vzťahov v rodine práve matku (maloletý cíti z matky sklamanie za to, čo urobila otcovi). Z uvedeného možno vyvodzovať až nekritické priorizovanie osoby otca v rodine zo strany oboch detí. Vnímanie osoby matky vyjadrené zo strany maloletého sa odvolaciemu súdu javí ako patologické, vychádzajúc z toho, že za obeť konfliktov v rodine zjavne nepovažuje matku, ale naopak otca. Rovnako za odchod matky z rodiny viní matku a nie otca, ktorý nepochybne konaním naplňujúcim skutkovú podstatu zločinu týrania blízkej a zverenej osoby tento odchod matky spôsobil. V tomto kontexte si odvolací súd dovoľí poukázať na skutkové a právne závery vyslovené Krajským súdom v Žiline v odôvodnení rozsudku č. k. 3To/1/2020-842 zo dňa 20.02.2020 (str. 16 až 18 rozsudku): „Obžalovaný (pozn. otec) od roku 1998 do roku 2013 poškodenú (pozn. matka) opakovane bil, udieral, ponižoval, pohrdavo s ňou zaobchádzal, neustále ju sledoval, vyhrážal sa jej, citovo ju vydieral, násilne izoloval a vyvolával u nej strach a stres. Obžalovaný poškodenú fyzicky napadol v júli 1998, keď ju udieral otvorenou dlaňou po tvári a hlave, hoci mala v náručí polročného syna H.. V roku 2001 ju po návrate z rodinnej oslavy udieral otvorenou dlaňou po hlave a v roku 2013 ju bil päšťami po celom tele, pričom jej spôsobil podliatiny a opuchy. Poškodená v dôsledku správania sa obžalovaného viackrát od neho utiekla zo spoločnej domácnosti, hoci mali maloleté deti. V roku 1998 utiekla do útulku a potom ku kamarátke na Oravu. V rokoch 2001 a 2007 ušla k rodičom, až nakoniec v roku 2013 utekala po násilnom sexuálnom správaní obžalovaného z bytu smerom k OO PZ v X. Q. J., kde ju obžalovaný dobehol a presvedčil, aby sa vrátila domov. Dňa 15.12.2013 jej vyčítal neveru za to, že si neľahla ku nemu, vulgárne jej nadával, opakovane sa jej vyhrážal, že ju zabije, kvôli čomu už poškodená podala trestné oznámenie. Obžalovaný ju okrem toho počas celého tohto obdobia denne sledoval, kontroloval, upodozrieval a neustále vypočúval kde bola, čo presne robila, s akými osobami sa stretla a s kým telefonovala. Kontroloval ju, ako sa oblieka a či sa nestretáva s mužmi počas času, keď on bol v práci. Keď nastúpila do práce telefonicky ju kontroloval na pracovisku, sledoval a zisťoval ako a s kým išla do práce. V mobilnom telefóne jej zo žiarlivosti prezeral elektronickú poštu. Sústavne ju pritom upodozrieval z manželskej nevery. Opakovane a proti jej vôli sa domáhal sexuálneho styku a keď odmietla, vulgárne jej nadával, obviňoval ju z nevery, klamstiev a fyzicky ju napádal. Vyhrážal sa jej, že ju zabije, doláme a skončí na vozíku. Obmedzoval ju aj v kontakte s jej rodinou a známymi. V dôsledku takéhoto konania obžalovaného

poškodená X.ová trpela posttraumatickou stresovou poruchou stredného stupňa a syndrómom týranej osoby, ktorý sa prejavoval depresívnym ladením, úzkosťou, nedostatkom radosti zo života, stratou ilúzií, pocitmi strachu, výrazným znížením svojej hodnoty, rozvojom bezmocnosti, vyčerpanosti, apatiou a snahou o vyhýbanie sa obžalovanému. Poškodená zažívala opakovane traumatizujúce situácie. Celé toto obdobie ju sprevádzal diskomfort, negatívne prežívanie, strach, úzkosť, bezmocnosť a hnev, pričom obdobie od júla 2013 bolo v dôsledku negatívnych zážitkov zvýraznené. Poškodená mala síce tendencie odísť zo vzťahu, ale vracala sa k obžalovanému, najmä kvôli deťom a existenčným problémom. Po odchode zo spoločnej domácnosti poškodená vnímala, že obžalovaný s deťmi manipuloval proti nej a považovala to za ďalší spôsob pomsty a traumatizácie z jeho strany. Takéto konanie obžalovaného ako celok sa aj podľa názoru odvolacieho súdu svojou povahou, nadväznosťou, početnosťou, opakovaním a stupňovaním intenzity vyznačovalo vyšším stupňom hrubosti a necitlivosti. Poškodená vypovedala, že obžalovaný ju každý deň vypočúval, kde a s kým bola, s kým telefonovala, a či nebola za príbuznými. Musela opisovať svoj denný program. Opakovane to odôvodňoval tým, že jej otec je alkoholik, používal pri tom na jeho adresu vulgarizmy a vyčítal jej, že jej rodičia ničím neprispeli, pričom jemu dali byť. Neustále na ňu žiarlil, mal výhrady k jej obliekaniu. Vadilo mu, keď nosila letné oblečenie. Snažil sa ju izolovať od okolitého sveta. Obžalovaný sa správal panovačne a direktívne. Kontroloval ju s kým odchádza do práce a či je v práci. Vynucoval si neustále sexuálny styk, a to aj vtedy, keď bol pod vplyvom alkoholu. Keď odmietala, vulgárne jej nadával, bol agresívny, vyčítal jej, že mu je neverná a vyčerpával ju neustálymi otázkami. Takéto jeho konanie v oblasti vzájomného sexuálneho života sa opakovalo niekoľkokrát do mesiaca. Z dôvodu, aby nezбудili deti, jeho naliehaniam privilila, aj keď jej to bolo veľmi nepríjemné. Poškodená tiež vypovedala, že nemohla používať spoločný automobil, obžalovaný nechcel, aby mali spoločné peniaze, musela viesť podrobnú evidenciu použitia peňazí a predkladať pokladničné doklady. Obžalovaný jej nadával aj pred deťmi a tým znižoval jej autoritu. Obžalovaný sa správal impulzívne, výbušne, vulgárne a arogantne. Snažil sa byť dominantný v každej oblasti. Bezdôvodne na ňu žiarlil, neustále ju obviňoval, vypočúval až do stavu úplného vyčerpania a zúfalstva. Obžalovaného sa bála. Cítila sa ponížovaná, podceňovaná, menejcenná, obmedzovaná, izolovaná a obeťou fyzického násillia. Vyslovila presvedčenie, že obžalovaný trpí nejakou poruchou. Poškodená oprávnene takéto konanie obžalovaného vnímala ako ťažké príkorie vo forme fyzického i psychického utrpenia. Podľa krajského súdu niet pochyb o tom, že konanie obžalovaného voči poškodenej nieslo charakteristické rysy týrania, pričom konanie obžalovaného voči poškodenej sa vyznačovalo aj bezprostrednou časovou nadväznosťou a sústavnosťou.“. Na podklade citovaného je zrejmé, že z oslabenia väzieb v rodine maloletého nie je zodpovedná matka, ale otec maloletého. „Pomýlený“ pohľad maloletého a napokon aj brata H. na osobu matky je tak možno pričítať výchovnému prostrediu otca, v ktorom maloletý spoločne so svojim plnoletým bratom H. dlhodobo bez koexistencie matky vyrastal. Uvedené osvedčujú aj už citované závery znaleckého psychologického posudku č. 22/2016 znalca z odboru psychológie, odvetvia klinická psychológia detí a dospelých, Mgr. Františka Nociara zo dňa 22.06.2016. V tomto kontexte pôsobí nedôvodne aj námietka spočívajúca v pochybnosti o spôsobilosti matky zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého, pretože maloletého dobre nepozná, nemá s ním vybudované dobré vzťahy a už vôbec nemá na maloletého výchovný vplyv ako autorita. Ako už bolo uvedené, oslabenie vzájomných väzieb medzi matkou a maloletým sa javí ako spôsobené výchovným prostredím, v ktorom maloletý doposiaľ žil, teda práve rozhodujúcim pôsobením otca na maloletého v otázke jeho vzťahu k matke. Odvolací súd však opätovne poukazuje na svoj, už uvedený záver, že doposiaľ neboli osvedčené žiadne také závažné skutočnosti, ktoré by matku robili nespôsobilou zabezpečiť riadnu osobnú starostlivosť o maloletého. Doterajšie pôsobenie výchovného prostredia, zásadne determinujúce vzťah maloletého k matke, nemôže byť v tomto štádiu rozhodovania (t. j. v štádiu rozhodovania o nariadení neodkladného opatrenia, teda nie rozhodovania vo veci samej) dôvodom pre diskvalifikáciu matky v zabezpečovaní osobnej starostlivosti o maloletého a nariadenie tak závažného opatrenia, akým je náhradná starostlivosť o maloletého.

26. Pokiaľ odvolatelia zdôrazňovali záujem maloletého na zachovaní jeho doterajšieho výchovného prostredia, nemožno nezobrať do úvahy tú skutočnosť, že toto doposiaľ nebolo determinované len hmotným prostredím (bytom), v ktorom maloletý žil, ale aj osobou, ktorá zabezpečovala osobnú starostlivosť o neho. Touto osobou bol otec, pričom tento nastúpil od 03.03.2020 výkon trestu odňatia slobody v trvaní štyroch rokov (teda, pokiaľ by nedošlo k podmienenému upusteniu od výkonu časti tohto trestu, výkon tohto trestu sa u otca skončí až v čase, kedy nadobudne maloletý plnoletosť). Plnoletý brat H. tak do uvedeného času mohol len istým spôsobom (pomocou) ingerovať do výchovy maloletého a otca v jeho úlohe supluje len veľmi krátky čas, t. j. po dni 03.03.2020. Preto tak nemožno dospieť k záveru, že by bol maloletý napadnutým rozhodnutím vytrhnutý z jeho doterajšieho rodinného a výchovného prostredia. V neposlednom rade maloletý, napadnutým uznesením nariadenou úpravou, vytrhnutý zo

svojho doterajšieho rodinného prostredia nebude, pretože podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní citlivo vzal do úvahy práve blízky súrodenecký vzťah maloletého a naviazanosť maloletého na brata H.. Práve táto skutočnosť sa premietla vo veľmi širokej úprave styku (§ 25 ods. 5 ZoR) brata H. s maloletým. Časový rozsah tohto styku je takmer zodpovedajúci rozsahu, v ktorom bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého matka. V rámci tohto styku tak maloletý bude môcť rozvíjať svoje záujmové aktivity (šport, hru na hudobnom nástroji atď.) aj v spoločnosti brata H..

27. Z uvedených dôvodov bol odvolací súd toho názoru, že tak matka, ako aj maloletý si zaslúžia dostať pre obnovu a ďalší rozvoj ich vzájomného rodinného vzťahu „šancu“, a to aj v podobe možnosti matky v širšom rozsahu zasiahnuť do výchovy a vývinu osobnosti maloletého, práve zabezpečením osobnej starostlivosti o maloletého. Týmto odvolací súd nechce na druhej strane robiť akýkoľvek záver o prípadnej ne/spôsobilosti plnoletého brata H. zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého, avšak ust. čl. 41 ods. 4 Ústavy SR v spojení s ust. § 44 ods. 1 ZoR nepochybne prioritizujú pri zabezpečovaní osobnej starostlivosti o maloleté dieťa osobu rodiča. Odvolací súd však zároveň apeluje na matku, aby sa svojej dočasnej (rozumej tým dočasnou v kontexte účinkov nariadeného neodkladného opatrenia) úlohy zhostila so všetkou zodpovednosťou a citlivosťou a snažila sa maloletému, prihliadajúc na jeho mentálnu úroveň zodpovedajúcu jeho veku, vysvetliť mu odpovede na jeho otázky a objasniť mu prípadné „biele miesta“ z minulosti ich rodinného života a súčasne pri výchove a starostlivosti čo možno najviac kooperovala so synom H., plnoletým bratom maloletého, sledujúc zachovanie ich úzkych súrodeneckých väzieb.

28. Napokon, pokiaľ otec v podanom odvolaní namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým malo byť znemožnené uplatnenie procesných práv bratovi H., odvolací súd, odhliadnuc od toho, že otec namietal porušenie procesných práv iného účastníka, považoval túto námietku otca za nedôvodnú. Podľa ust. § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (v tomto prípade návrhu matky) aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. V zmysle uvedeného tak súd prvej inštancie nemal povinnosť doručovať návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia bratovi H. a ani iným účastníkom a ponechať im priestor na ich vyjadrenie k tomuto návrhu. Preto nemožno hovoriť o procesnom pochybení súdu prvej inštancie a už vôbec nie o jeho procesnom postupe, ktorým by nejakým spôsobom mohlo byť znemožnené bratovi H. uplatniť jeho procesné práva.

29. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnuté rozhodnutie v časti nariadeného dočasného zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP potvrdil.

30. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie, ktorým súd prvej inštancie na návrh matky uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neploleté dieťa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého, odvolací súd, odhliadnuc od toho, že odvolatelia zásadne vôbec nekonkretizovali dôvody, prečo napadli odvolaním dotknuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, považoval túto časť napadnutého rozhodnutia za vecne správnu, a preto aj v tejto časti napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP potvrdil. Vzhľadom ku skutočnosti, že maloletý bol napadnutým rozhodnutím dočasne zverený do osobnej starostlivosti matke, bolo na mieste, aby súd prvej inštancie nariadil v zmysle ust. § 366 CMP otcovi, ako druhému povinnému rodičovi podľa ust. § 62 ods. 1 ZoR, aby platil výživné na maloletého v nevyhnutnej miere. S ohľadom na skutočnosť, že otec je odo dňa 03.03.2020 vo výkone trestu odňatia slobody, pričom nie je pracovne zaradený, aj odvolací súd považoval súdom prvej inštancie určenú výšku výživného podľa ust. § 62 ods. 3 ZoR v spojení s ust. § 2 písm. c) bod 1 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov za zodpovedajúcu jednak kritériu nevyhnutnosti a jednak súčasným schopnostiam a možnostiam otca. Ani osvedčené majetkové pomery otca zatiaľ neodôvodňovali určiť iný rozsah nevyhnutnej vyživovacej povinnosti. (§ 62 ods. 2 ZoR)

31. Záverom odvolací súd dodáva, že konštatované závery neprejudikujú rozhodnutie vo veci samej, v ktorom môžu byť vykonané dôkazy v širšom rozsahu na preukázanie tvrdených skutočností.

32. Čo sa týka odvolania otca a brata H. proti napadnutému uzneseniu prvej inštancie čo do tretej až piatej vety jeho výroku, odvolací súd s poukazom na znenie ustanovenia § 355 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP skúmal, či zákon proti takémuto rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie pripúšťa.

33. Ust. § 357 CSP taxatívne vymenúva prípady, v ktorých pripúšťa možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie (§ 355 ods. 2 CSP). Okruh uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie v mimosporových konaniach, zákonodarca „rozšíril“ v ust. § 59 CMP.

34. V danej veci súd prvej inštancie uznesením v časti tretej až piatej vety jeho výroku síce vydal uznesenie o neodkladnom opatrení, nekonal však na základe návrhu účastníkov konania, ale neodkladné opatrenie bolo súdom prvej inštancie nariadené v zmysle ust. § 360 ods. 1 CMP bez návrhu (ex offa). V ust. § 357 CSP zákonodarca jednoznačne špecifikoval prípady, v ktorých je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie v súvislosti s neodkladným opatrením prípustné. Zákon teda nepripúšťa možnosť podať takýto opravný prostriedok proti uzneseniu o neodkladnom opatrení alebo zabezpečovacom opatrení v každom prípade týchto procesných inštitútov, ako to expressis verbis uvádza napr. v ustanovení § 357 písm. j) a n) CSP, ale len za situácie, ak súd rozhodol o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia. Zákonodarca v danom prípade obmedzil možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie, týkajúcemu sa rozhodovania o otázke neodkladného opatrenia, ktoré bolo nariadené na podklade návrhu sporovej strany (účastníka konania podľa ustanovenia § 2 ods. 2 CMP). Rovnako tak nie je odvolanie proti uzneseniu súdu o neodkladnom opatrení nariadenom ex offa prípustné ani v zmysle ust. § 59 CMP, príp. podľa ust. § 360 a nasl. CMP, obsahujúceho niektoré osobitné ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach súdu v mimosporovom konaní.

35. Nakoľko ust. § 357 CSP a § 59 CMP a ani ďalšie ustanovenia CMP o neodkladných a iných opatreniach súdu možnosť podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o neodkladnom opatrení nariadenom ex offa (bez návrhu) neobsahujú, odvolací súd odvolanie otca, ako i brata H. proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie v časti tretej až piatej vety jeho výroku, ktorou bol dočasne upravený styk brata H. s maloletým, postupom podľa ust. § 386 písm. c) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP odmietol.

36. Odvolací súd dodáva, že na neprípustnosti odvolania proti napadnutému uzneseniu v časti tretej až piatej vety jeho výroku nič nemení ani skutočnosť, že účastníci konania boli súdom prvej inštancie v napadnutom uznesení poučení o možnosti podať proti nemu, aj čo do tejto jeho časti, odvolanie. Ani skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne poučil účastníkov konania o prípustnosti opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu aj čo do tejto jeho časti, nezakladá ich procesnú legitimitáciu jeho uplatnenia, keďže jeho prípustnosť je ex lege vylúčená. CSP v ust. § 362 ods. 3 poskytuje stranám (účastníkom) ochranu iba v prípade nesprávneho poučenia o neprípustnosti odvolania, ktorá spočíva v tom, že odvolateľ je oprávnený podať odvolanie v zákonom predĺženej trojmesačnej lehote plynúcej od doručenia odvolaním napadnuteľného rozhodnutia, čo však nie je situácia, ktorá vznikla v danom prípade. Rovnaká argumentácia platí i vo vzťahu k účastníkom civilného mimosporového konania (§ 2 ods. 2 CMP). V prejednávanej veci teda nezaložil súd prvej inštancie možnosť podania odvolania nesprávnym poučením proti uzneseniu čo do tejto jeho časti, proti ktorému je možnosť podania odvolania ex lege vylúčená.

37. Podľa ust. 362 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

38. V podanom odvolaní zo dňa 21.04.2020 proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 23.04.2020, brat H. súčasne podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol maloletý dočasne zverený do jeho náhradnej osobnej starostlivosti a ktorým by bola matke uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 50,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám brata H.. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia brat H. zásadne odôvodnil rovnakou argumentáciou, ako odôvodnil podané odvolanie, vychádzajúc z toho, že je plne spôsobilý starať sa o maloletého, má s ním vybudovaný dobrý vzťah, dlhodobo majú medzi sebou vytvorené silné citové a emocionálne puto, pre maloletého je autoritou a aj oporou. Plnohodnotne tiež maloletému zabezpečuje všetky základné a aj širšie životné potreby, má pravidelný príjem a vyriešenú bytovú otázku a je teda v jeho schopnostiach a možnostiach zabezpečovať plnohodnotnú výchovu a starostlivosť o maloletého. Okrem toho maloletý chce ostať bývať u neho, váži si ho a rešpektuje ho, preto považuje ponechanie maloletého v jeho starostlivosti za najlepšie riešenie s ohľadom práve na jeho záujem. Matka je síce rodičom maloletého a zo zákona jej prináležia rodičovské práva a povinnosti prednostne, avšak úlohou súdu má byť posudzovať každý prípad individuálne so zohľadnením záujmu maloletého dieťaťa, pričom práve tu je nevyhnutné obzvlášť citlivo zvažovať, čo je pre maloletého v jeho veku najlepšie - ponechať ho s bratom, u ktorého chce byť, s ktorým má pocit istoty a bezpečia, vie mu povedať o svojich problémoch a rešpektuje ho, alebo s matkou, s ktorou má dlhodobo narušený vzťah, ktorá ho v detskom veku opustila, niekoľko rokov ich ťahá po súdoch a hovorí, že chce maloletého do starostlivosti, avšak sa mu nevenuje, upravený styk využíva iba keď jej to pasuje, nezaujíma sa o jeho prospech, zdravie, voľnočasové aktivity a nevie s ním komunikovať.

39. Otec v podanom odvolaní zo dňa 23.04.2020 proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 24.04.2020, navrhoval, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie tak, že by maloletého dočasne zveril do náhradnej osobnej starostlivosti brata H. a matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého J. výživným vo výške 50,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám brata H.. Vo vyjadrení zo dňa 10.05.2020 k odvolaniu brata H. otec zásadne žiadal odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a rozhodol o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti brata H.. Hoci otec svoje podanie zo dňa 23.04.2020 neoznačil rovnako ako brat H., ako návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ale len ako odvolanie, odvolací súd posúdiac toto jeho podanie podľa jeho obsahu v zmysle ust. § 124 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, považoval aj za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zhodný s návrhom, ktorý podal aj brat H.. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením rozhodol totiž o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia (v otázke zverenia maloletého do osobnej starostlivosti a uloženia vyživovacej povinnosti otcovi) tak, že tomuto návrhu vyhovel. Otec tak svojim podaním jednoznačne navrhol v priebehu odvolacieho konania neodkladným opatrením nariadiť náhradnú osobnú starostlivosť o maloletého.

40. Odvolací súd tak o návrhu otca, ako aj brata H. na nariadenie neodkladného opatrenia, podaných v priebehu odvolacieho konania o odvolaniach otca a brata H. proti napadnutému uzneseniu, rozhodol v zmysle ust. § 362 CMP tak, že tieto návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia pre nedôvodnosť zamietol. Nedôvodnosť týchto návrhom vyplýva ipso facto z tej skutočnosti, že odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP ako vecne správne potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie dočasne zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky a druhému rodičovi - otcovi - uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Nie je tak logicky možné dočasne zveriť súčasne maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby než rodiča, ak maloletý bol dočasne zverený do osobnej starostlivosti rodiča - matky. Súčasne nie je možné ukladať matke povinnosť prispievať na výživu maloletého, ak zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého a osobne zabezpečuje aj finančné plnenie jeho nevyhnutných potrieb.

41. O trovách odvolacieho konania, ako aj konania o návrhu brata H. na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 21.04.2020, podaného v priebehu odvolacieho konania, krajský súd nerozhodoval, pretože v zmysle návrhu matky podaného na súde prvej inštancie dňa 09.03.2020, ako aj návrhu brata H. podaného na súde prvej inštancie dňa 23.04.2020, prebieha aktuálne aj konanie o veci samej, ktoré doposiaľ nie je skončené (§ 58 CMP).

42. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods. 1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods. 2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.